Viimane asjaolu päristab muide Tartu ja Tallinna mitte üksi ühte suuruse-, vaid ka kõrguseliiki asetamist. Kuna Tartus kolme- ja rohkemakordsed elamud moodustavad vaid 5%, kahekordsetega kokku aga 51% elamute üldarvust, siis kuulutab see ta masalinnade tüüpi[7]).

Maa-alaliste ja rahvastikuliste elementide võrdlus. Olgugi et Tartu oma geograafilisis piires on territoriaalselt vaid umbes 1:6000 kodumaa üld-pindalast, moodustab ta harilik rahvastik (231) ligikaudu 1/20 (täpsamalt 4,8%) kogu riigi üldrahvastikust ning üle 1/5 (täpsamalt 22,6%) eesti linnastiku elanikest. Meid hämmastab alul, kui häviv-väikese maa-alaga kodumaast on seotud selline tähelepandav osa kodurahvast. Kuid see on juba linnaliste moodustiste omadus kuhjata väiksele maa-alale suuri rahvahulki. Sellest järgneb ka üllatavalt suur vahe linna ja maa rahvastamistiheduse kõrvutamisel. Võrdleme me rahvatihedust Tartu linnas, Tartumaal ja kodumaal üldse, siis kujuneb järgmine pilt (vt. tabel IV):

Tabel IV: Rahvatihedus *pro* km² ja *pro* ha.
La densité de la population par km² et par ha.

	Tartu linnas (füsiogn. piires) à Tartu (dans les limites de la ville)	Tartumaal [1]) (üldse) Dans le district de Tartu (en général)	Kogu riigis [2]) (üldse) Dans tout l'Etat Esthonien (en général)	Tartumaal [3]) (ilma linnade ja aleveita) Dans le district de Tartu (excepté les villes et les bourgs)	Kogu riigis [4]) (ilma linnade ja aleveita) Dans tout l'Etat Esthonien (excepté les villes et les bourgs)
pro km² . . .	6598 (6877)	25,1 (31,3)	22,9 (24,1)	16,9 (21,1)	16,7 (17,5)
pro ha . . .	65,98(68,77)	0,25(0,31)	0,23(0,24)	0,17(0,21)	0,17(0,18)
suhtarvuliselt .	395,09	1,50	1,37	1,01	1,00

sulgudes ilma veepinnata.

Kui arvestada ainult ehituskrunte ja sürjutada uuliteede jne. pindalad, oli Tartu keskmine rahvastamistihedus 28. XII. 1922. a. 95,1 *pro* ha, 1925. a. I poolel aga juba 110,2 elanikku *pro* ha. Kujutelles, et terve Eesti keskm. rahvatihedus on 22,9 *resp.* 24,1 elanikku ühel km²-l ehk ligikaudu 4—5 ha-l üks inimene, tekib ilmekaim tunnetus linnast kui keerukast ühiskonnast, mille maa-alalised elemendid on inimelementide suhtes nõrgad (René Maunier (152)) ning taluvad oma turjal umbes 450 korda tihedama rahvastiku kui riigi territoorium.

Siiski jääb Tartu kui vähem siirelinn keskmiselt rahvatiheduselt suurlinnadest, rääkimata hiidlinnadest, kaugele maha. Viimaseis osutab rahvatihedus määratut kuhjumist. Võrdlust pakub järgmine tabel (V), mis kõrvutab Tartu, Frankfurdi, Pariisi ja Berliini rahvatihedust (arvutamist on toimetatud kõigis loendatud linnades ehituskruntide suhtes):

7) masalinnad — kahe- ja mitmekordsed elamud enamuses. Keskm. kordsus $>1,5$, kuid $<3,0$; eesti siirelinnad, Suur-Siberi linnu, Norra atlandilinnad;
tõmplinnad — viie- ja kuuekordsed enamuses, keskm. kordsus $>3,0$, ent $<6,0$. Ohtumaa moodsad suurlinnad, ka Lõunamaa linnu (Amalfi, San'a);
kõrglinnad — keskm. kordsus $>6,0$. U. S. A. linnu, New-York'is: Manhattan. Suurlinnades prevaleeruvad $>$ 3-kordsed ning hiid- ja raitlinnades on tähtsalt arvestatavad 10- ja $>$ 10-kordsed kõrg- ning tornelamud. On linn oma suurusliigile ebavastavalt kõrge või madal, siis on kohane kõnelda ülekõrgest (Bilbao, San'a) või alakõrgest (London, Breemen) linnast, missuguse asjaolu põhjused vastavalt selgitusele tulevad.

1), 2) Koostatud samul andmeil kui II tabel (231).
3), 4) Samad vead kui II tabeli vastavais lahtreis.

Tartu, lk. 200